

Handläggare
Marita Sundell
Telefon: 08-508 36 205

Till
Äldrenämnden
Den 19 maj 2015

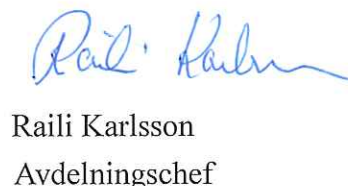
Remissvar gällande våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning, skrivelse från HSO i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner föreliggande tjänsteutlåtande som nämndens svar på remissen Våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning.
2. Omedelbar justering.

Karin Ekdahl Wästberg
Tf förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat skrivelsen "Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning" från Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) i Stockholms stad till äldre-
nämnden. I skrivelsen betonar HSO vikten av att beakta ett funktionshindersperspektiv i undersökningar, exempelvis trygghetsmätningen, som staden genomför, i olika styrdokument som berör våld i nära relationer och i brottsförebyggande och kvinnofridsarbete. Även tillgänglighet på brottsoffer- och kvinnojourer är en fråga som lyfts.

Äldreförvaltningen anser att både funktionshindersperspektivet och äldreperspektivet är viktigt att ha med när det gäller frågor om våld i nära relationer. Förutom funktionshinder som bakgrundsvariabel anser äldreförvaltningen att det bör utredas huruvida våld i nära relationer inom äldregruppen kan inrymmas i trygghetsmätningen och/eller belysas när statistik om våld i nära relationer redovisas i

andra sammanhang. Med hög ålder följer ofta ett ökat beroende av omgivningen och beroendet är en viktig riskfaktor när det handlar om att utsättas för våld.

Äldreförvaltningen kommer att delta i arbetet med revideringen av Program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer som antogs av socialnämnden och äldrenämnden 2012. Samtidigt kommer en revidering av de av äldrenämnden antagna riktlinjerna för handläggning av ärende som rör våld i nära relationer att genomföras.

Bakgrund

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad, HSO, beskriver i sin remiss att det i stadens budget är angivet att stadsdelarna ska arbeta för att motverka våld i nära relationer. Särskilt utpekas kvinnor men det nämns även män i relationer med kvinnor, personer i samkönade relationer och icke binära transpersoner. En grupp som inte nämns i budget är personer med funktionsnedsättning trots att personer med funktionsnedsättning är mer utsatta och mer oroliga för att utsättas för brott än övriga medborgare. För män och kvinnor med funktionsnedsättning är det dubbelt så många, 4 procent, som utsatts för våld i nära relation jämfört med befolkningen i övrigt där 2 procent varit utsatta för våld i nära relation. För kvinnor är skillnaden större mellan kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med kvinnor i övrigt. 5,3 procent av kvinnor med funktionsnedsättning jämfört med 2,1 procent av kvinnor i övrigt uppger att de varit utsatta för våld i nära relationer.

Ärendet

Skrivelsen från HSO i Stockholms stad rör frågan om våld i nära relationer mot personer med funktionsnedsättning. HSO tar upp att rapporten "Trygghet i Stockholm år 2014", som baseras på trygghetsmätningen som genomfördes i staden samma år, inte redovisar variabeln funktionsnedsättning. I 2011 års rapport redovisades variabeln funktionsnedsättning men för 2014 fick HSO begära en särskild redovisning och fick då detta även för 2014. HSO framhåller att om inte variabeln redovisas går det inte att utläsa i rapporten i vilken grad personer med funktionsnedsättning är utsatta för brott. Både rapporten för 2011 och för 2014 visar att personer med funktionsnedsättning i högre grad än personer utan funktionsnedsättning var oroliga för och utsattes för brott, inklusive våld i nära relationer.

HSO skriver att staden i budget framhåller kvinnor som en särskilt utsatt grupp när det handlar om våld i nära relationer, men även uppmärksammar att män i relationer med kvinnor, personer i sam-

könade relationer och icke binära transpersoner kan vara utsatta för våld. Gruppen personer med funktionsnedsättning nämns inte i detta sammanhang i budget.

HSO betonar vikten av att ett funktionshindersperspektiv inkluderas i frågan om våld i nära relationer i budget. HSO vill också uppmärksamma staden på den kritik som FN:s övervakningskommitté om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har riktat mot Sverige för den låga andelen skyddade boenden för personer med funktionsnedsättning.

Skrivelsen avslutas med att HSO föreslår att:

- Staden i budget och i övriga styrdokument tydliggör funktionshindersperspektivet vad det gäller våld i nära relationer
- Staden har med bakgrundsvariabeln funktionsnedsättning och redovisar resultatet i undersökningar, bland annat trygghetsmätningen
- Staden verkar för att kvinnojourer och brottsofferjourer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning
- Staden ökar sitt stöd till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning och att funktionshinder genus-, barn- ålder- och mångfaldsperspektivet ska beaktas i allt brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete som staden bedriver.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom äldreförvaltningen. Funktionshinderrådet och kommunstyrelsens pensionärsråd har behandlat ärendet den 12 maj. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 maj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I forskning framhålls kvinnor med funktionsnedsättning som en grupp som är utsatt för våld i nära relationer i större utsträckning än andra kvinnor. De senaste åren har våld mot äldre kvinnor uppmärksamats men både äldre män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer, av anställda inom vård och omsorg, av grannar i särskilt boende och av deltagare i dagverksamhet. Det finns ett antal faktorer som ökar risken för äldre kvinnor att utsättas för våld. I Socialstyrelsens rapport Blånader och silverhår (2014) anges att det finns ett antal faktorer som ökar risken för äldre kvinnor att utsättas för våld. Med hög ålder följer ofta ett ökat beroende av omgivningen och beroendet är en viktig riskfaktor när det handlar om att utsättas för våld. Ansträngda vårdrelationer är en annan riskfaktor när det

gäller våld och övergrepp. Förvaltningen anser därför att både funktionshinderperspektivet och äldreperspektivet är viktigt att ha med när det gäller frågor om våld i nära relationer. Denna kunskap, liksom kunskap om andra särskilt utsatta grupper, är viktig att uppmärksamma vid framtagande av styrdokument och liknande.

För att få kunskap om olika gruppers utsatthet för våld i nära relationer anser förvaltningen att det är viktigt att i samband med kartläggningar och mätningar såsom trygghetsmätningen, ha med bland annat funktionsnedsättning som en bakgrundsvariabel. Äldreförvaltningen anser också att det bör utredas huruvida våld i nära relationer inom äldregruppen kan inrymmas i trygghetsmätningen och/eller belysas när statistik om våld i nära relationer redovisas i andra sammanhang.

Det är av stor vikt att staden fortsätter satsningar för att informera om våld i nära relationer och särskilt belysa extra utsatta grupper som personer med funktionsnedsättning och äldre. Kunskapen om våld och andra övergrepp av eller mot närstående måste kunna omsättas i praktiskt arbete genom att kunna uppmärksamma att en person är våldsutsatt och se till att han eller hon får hjälp. I Socialstyrelsens SOSFS 2014:4 Våld i nära relationer har kraven på kommunerna och hälso- och sjukvården skärpts när det gäller att utveckla och förstärka arbetet med våldsoffer. Förvaltningen anser det angeläget att såväl personer med funktionshinder som äldre personer som utsatts för våld erbjuds en trygg fristad.

Program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer antogs av socialnämnden och äldrenämnden 2012. Programmet sträckte sig till 2014 och socialnämnden har i budget 2015 getts uppdraget att revidera programmet och presentera ett nytt förslag under 2015. Äldreförvaltningen kommer att delta i arbetet med revideringen av programmet och samtidigt göra en revidering av de av äldrenämnden antagna riktlinjerna för handläggning av ärende som rör våld i nära relationer.

Bilagor

1. Skrivelsen "Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning" från HSO Stockholms stad.

INKOM**2015 -03- 13**

Till berörd remissinstans

Äldreförvaltningen

*Dnr 150-138/2015***Angående remissen om Angående våld i nära
relationer hos personer med
funktionsnedsättning, Skrivelse från HSO
Stockholms stad**

Detta gäller remissvar på "Angående våld i nära relationer hos
personer med funktionsnedsättning, Skrivelse från HSO
Stockholms stad"

Dnr: 151-459/2015

Remisstiden sträcker sig till den 29 april 2015, vilket vi ber er respektera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet ansvariga personen på roteln.

Ansvarig handläggare/borgarrådssekreterare på Socialroteln är Elin Odesson, tfn 08 508 29 161.

Remissvar skickas till:

- Socialroteln i **digital form (word/excel)**. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex: KS 314-331-2004
- KF/KS kansli i **pappersform**.

Bilagga **inte** remissunderlaget. Det finns redan diariefört i kommunstyrelsens diarium.

Häfta **inte** ihop handlingarna.

Adresserna är följande:

Rotelns e-post: Funktion SLK RVI-remissvar eller
RVI-remissvar@stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar

Socialroteln

Remitteringsmapp**Ärende: Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning, Skrivelse från HSO Stockholms stad**

Inkom till KF/KS kansli den 10 mars 2015

För yttrande senast (SLK): 13 maj 2015

För yttrande senast (Övriga): 29 april 2015

Stadsdelsnämnderna	Facknämnderna	Övriga
SDN Bromma	Socialnämnden	Stadsledningskontoret
SDN Hägersten- Liljeholmen	Äldrenämnden	Kommunstyrelsens råd för funktionshinders- frågor
SDN Kungsholmen		Alla kvinnors hus Brottsförebyggande rådet
		DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder

Om 151-459/2015
RVI

Från: Emanuel Mörk <emanuel.mork@hsostockholm.se>
Skickat: den 10 mars 2015 12:19
Till: Funktion Kommunstyrelsen
Ämne: Skrivelse till kommunstyrelsen
Bifogade filer: Skrivelse-om-våld-i-nära-relationer-mars-2015.pdf

Hej,

Skickar över en skrivelse från HSO Stockholms stad till kommunstyrelsen angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning.

Med vänliga hälsningar

Emanuel Mörk

Ombudsman

E-post: emanuel.mork@hsostockholm.se

Telefon: 08-505 805 61

HSO Stockholms stad

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad

- 30 föreningar i samverkan

www.hsostockholm.se

HSO Stockholms stad

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad
30 föreningar i samverkan

Till
Kommunstyrelsen i Stockholms stad

För kännedom
Kommunstyrelsens råd för
funktionshinderfrågor

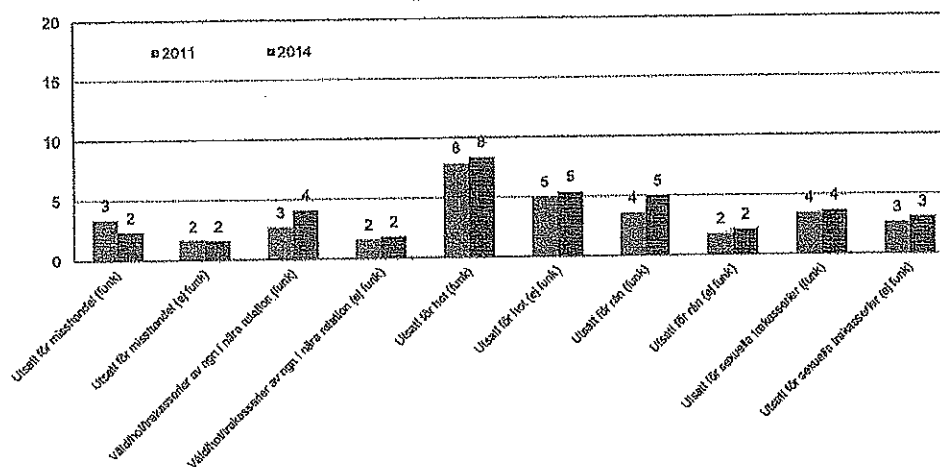
Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning

En viktig fråga som tas upp i stadens budget är den om våld i nära relationer. I budgeten för socialnämnden avsetts 5 miljoner kronor för en utredning inom området. Stadsdelarna har i uppgift att arbeta för att motverka våld i nära relationer. Den grupp som särskilt pekas ut som utsatt är kvinnor. Men man nämner också män i relationer med kvinnor, personer i samkönade relationer och icke binära transpersoner. En grupp som dock inte nämns är personer med funktionsnedsättning.

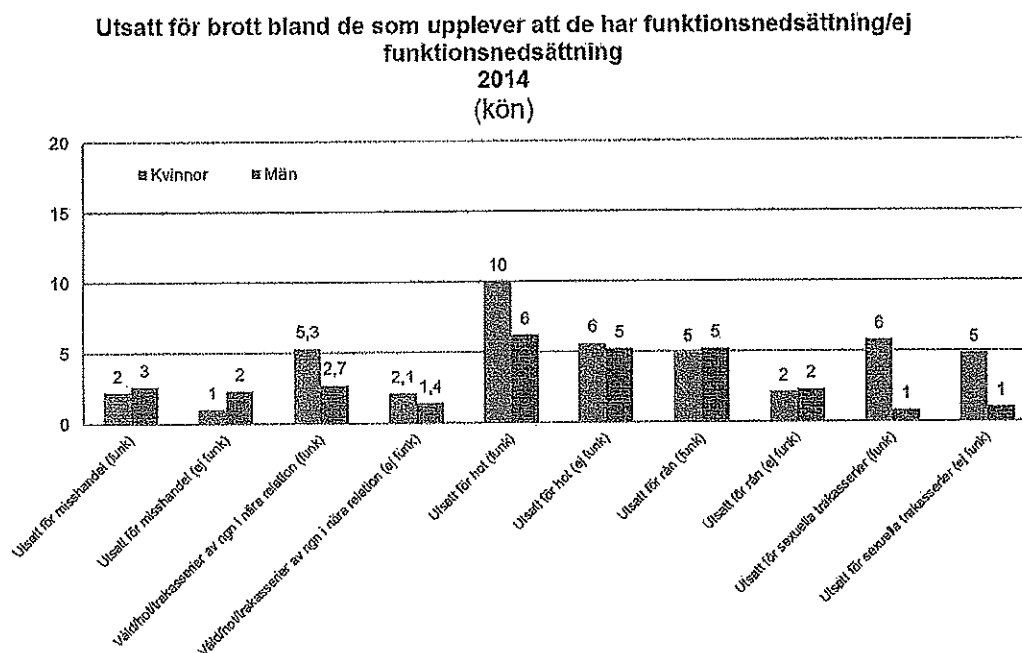
I stadens rapport *Trygghet i Stockholm år 2014*, som baseras på stadens trygghetsmätning, fanns inte variabeln funktionsnedsättning redovisad. Det gick därför inte att se i vilken utsträckning personer med funktionsnedsättning var utsatta för brott. Variabeln funktionsnedsättning redovisades dock i 2011 års rapport som visade att personer som uppgav att de hade någon funktionsnedsättning var mer utsatta för brott och mer oroliga att utsättas för brott än övriga medborgare. HSO Stockholms stad begärde därför en särskild redovisning för variabeln funktionsnedsättning vilket staden sammanställde. I denna framkommer att personer med funktionsnedsättning i högre grad än andra personer är utsatta för våld i nära relationer.

För män och kvinnor med funktionsnedsättning är det dubbelt så många (4 procent mot 2 procent) som varit utsatta för våld i nära relationer än befolkningen i övrigt.

Utsatt för brott bland de som upplever att de har
funktionsnedsättning/ej funktionsnedsättning
Stockholms stad
(procent)

För kvinnor med funktionsnedsättning ser det än mer alarmerande ut. 5,3 procent av kvinnorna med funktionsnedsättning jämfört med 2,1 procent av kvinnorna i övrigt uppger att de varit utsatta för våld i nära relationer.

När denna viktiga fråga får sitt berättigade fokus i budgeten vill vi understryka vikten av att inkludera ett funktionshinderperspektiv. Vi vill också uppmärksamma staden på den kritik som FN:s övervakningskommitté om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har riktat mot Sverige för den låga andelen skyddade boenden för personer med funktionsnedsättning.

Vi föreslår att

- staden i budget och övriga styrdokument tydliggör funktionshinderperspektivet vad det gäller våld i nära relationer
- staden har med bakgrundsvariabeln funktionsnedsättning och redovisar resultatet i undersökningar, bland annat i trygghetsmätningen
- staden verkar för att kvinnojourer och brottsofferjourer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning
- staden ökar sitt stöd till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning och att funktionshinder, genus-, barn-, ålder- och mångfaldsperspektiven ska beaktas i allt brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete som staden bedriver.

Stockholm 2015-03-08

Wanda Scherdin
Kanslichef

Emanuel Mörk
Ombudsman